

ผลสรุปวิจัยเรื่อง ความรุนแรงภายในครอบครัวจากประสบการณ์และ
มุมมองผู้หญิงไทยในสวีเดน ปี 2020

โครงการวิจัยโดยการประสานงานระหว่าง

Noomi–Hela Människan และเทศบาลเมือง **Malmö**

ภายใต้โครงการ **ThaiWISE**

มกราคม 2563

โครงการไทยไว้สั้

ThaiWISE: โดยคนไทย เพื่อคุณภาพชีวิตคนไทยในสวีเดน

ติดต่อไทยไว้สั้ โทร 0793 03 27 43 รับสายเฉพาะอังคารและพุธ 10.00 – 16.00 (เวลาตามประเทศสวีเดน)

ที่อยู่ทางไปรษณีย์

Noomi – Hela Människan i Malmö

Poststugan 78

211 65 Malmö

คำนำ

สวีเดนติดอันดับ 1 ใน 5 ของประเทศที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปประเทศไทยมากที่สุด นับตั้งแต่ปี 2000 มีชาวสวีเดนเดินทางไปประเทศไทยเพื่อการพักผ่อนส่วนตัวมากกว่า 500,000 ครั้ง หลังช่วงปี 1970 เป็นต้นมา การย้ายถิ่นของคนต่างด้าวจากประเทศไทยเพื่อมาพักอาศัยประเทศสวีเดนมีจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นที่น่าสังเกตว่าชาวไทยผู้ย้ายถิ่นมาสวีเดนนั้นเป็นเพศหญิงถึง 80% และส่วนมากเข้ามาในสวีเดนด้วยวีซ่าคู่ครอง (sambo) หรือวีซ่าผู้อพยพอาศัยผ่านการแต่งงาน โดยวีซ่าเหล่านี้ได้รับการรับรองจากคู่ครองซึ่งเป็นชายชาวสวีเดน การศึกษาพบว่าชาวต่างด้าวซึ่งเป็นผู้หญิงไทยจำนวนมากย้ายมาอยู่กับคู่ครองในบริเวณชนบทของประเทศสวีเดน และสถิติการรายงานจากสถานทูตในปี 2020 พบว่ามีประชากรชาวไทยในสวีเดนจำนวนมากถึง 60,000 – 80,000 คน

ThaiWISE ได้ทำการเก็บข้อมูลจากผู้หญิงไทยในสวีเดนผู้เคยเป็น(และ/หรือกำลังเป็น)เหยื่อความรุนแรงในครอบครัวในปี 2020 ข้อมูลจากการศึกษาเชิงลึกพบว่า มีผู้หญิงไทยในสวีเดนจำนวนหนึ่ง (ไม่สามารถบอกค่าสถิติได้ เนื่องจากเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ) กำลังประสบปัญหาความรุนแรงในด้านอารมณ์ จิตใจ การเงิน ร่างกาย รวมไปถึงความรุนแรงทางเพศซึ่งถูกกระทำโดยคู่ครองชาวสวีเดน ผลการวิจัยนี้ยังบ่งชี้ว่าผู้ร่วมวิจัยบางท่านก็ผ่านการถูกละเมิดทางกายและใจ อันเป็นอันตรายถึงชีวิตและส่งผลกระทบต่อทางจิตใจในระยะยาวเช่นกัน รายงานการวิจัยฉบับเต็มได้วิเคราะห์ผลการศึกษาผ่านหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานการณ์และพื้นเพของปัญหา
2. เครื่องมือและวิธีการทำการวิจัย รวมถึงข้อจำกัด
3. ผลการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อย่อย เช่น การย้ายถิ่นฐาน ไปสวีเดนของหญิงไทย คุณภาพชีวิตและการปรับตัวในสวีเดน ความสัมพันธ์ของหญิงไทยและคู่ครองในสวีเดน พฤติกรรมความรุนแรงของคู่ครอง เหตุผลที่ยอมทน ระยะเวลาการรอวีซ่าถาวร 2 ปีในสวีเดน และความคิดเห็นต่อระบบความช่วยเหลือเหยื่อความรุนแรงในสวีเดน

อนึ่งรายงานฉบับนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยโดยย่อ จากรายงานฉบับเต็มที่ ThaiWISE ได้จัดเก็บข้อมูลจากผู้หญิงไทยในสวีเดนที่ได้รับประสบการณ์ความรุนแรงภายในครอบครัวหรือจากคู่ครองชาวสวีเดน (Domestic Violence against Thai Women in Sweden: Victims' Perspectives and Experiences 2020 Report) เป็นภาษาอังกฤษ หากท่านสนใจอ่านรายงานฉบับเต็ม กรุณาติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการ ThaiWISE

ผลสรุปการวิจัย

นักวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์อาสาสมัครผู้หญิงไทยในสวีเดนผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 16 คนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐของสวีเดน เจ้าหน้าที่จากองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร เจ้าหน้าที่บ้านพักฉุกเฉิน และเจ้าหน้าที่สถานทูตไทยในสวีเดน รวมจำนวน 11 คน โดยนักวิจัยวิเคราะห์ผ่านข้อมูลเชิงคุณภาพในหัวข้อต่าง ๆ เช่น สถานการณ์ชีวิต (ทางสังคม/เศรษฐกิจ) ปัญหาซึ่งส่งผลให้หญิงไทยย้ายถิ่นฐาน มายังสวีเดน, ข้อมูลประจักษ์จากกรณีศึกษาของอาสาสมัครผู้เข้าร่วมวิจัย, บทบาทหน้าที่ความเป็นผู้หญิงและความคาดหวังจากครอบครัวที่ไทย, ความสามารถในการปรับตัวในสังคมสวีเดน ผลจากการศึกษาข้อมูล พบว่า

- ผู้เข้าร่วมวิจัยส่วนมากเคยผ่านการแต่งงานหรือมีบุตรติดตามมาจากประเทศไทยและมีพื้นเพทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับชนชั้นแรงงานหรือชนชั้นกลาง ส่วนมากมีการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยม ศึกษาระดับที่ 3 และ ผู้เข้าร่วมวิจัยจำนวน 6 คนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ระดับการศึกษาหรือสถานะทางสังคมที่สูงกว่า ไม่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวมากนัก
- ผู้เข้าร่วมวิจัยอธิบายว่า ในฐานะผู้หญิงไทย ตนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะลูกสาว แม่ และน้องสาว/พี่สาว ในการส่งเสียเลี้ยงดูครอบครัวที่ไทย ความรับผิดชอบเหล่านี้ประกอบกับเหตุผลทางเศรษฐกิจ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พวกเขาตัดสินใจย้ายถิ่นฐาน มาอยู่สวีเดน อย่างไรก็ดี ส่วนมากอธิบายถึงความไม่สบายใจ ถึงการตีตราจากสังคมที่ผู้หญิงไทยมีสามีต่างชาติ ผู้เข้าร่วมวิจัยจึงได้อธิบายเพิ่มเติมว่าพวกเขาอยู่กับคู่ครองเพราะความรัก และความผูกพันเป็นหลัก
- ระดับการศึกษาหรือสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เข้าร่วมวิจัย ไม่ค่อยมีผลต่อความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมในสวีเดน หลายๆท่าน แม้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า เป็นต้นไป ก็ไม่สามารถพูดภาษาสวีเดนได้ ไม่มีสังคม หรือไม่มีความเข้าใจในบริบทสังคมสวีเดนเท่าที่ควรในช่วงปีแรกๆ
- การพูดภาษาสวีเดนได้ไม่คล่องเป็นปัญหาหลักของกลุ่มคนไทยในสวีเดน ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตหลายทาง เช่น การงาน เศรษฐกิจ และจิตใจ ก่อให้เกิดความเหงา เมื่อมีปัญหาไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้เต็มที่ เพราะขาดข้อมูล อีกทั้งชีวิตพวกเขาเหล่านี้ต้องขึ้นอยู่กับสามีเป็นหลัก (ทั้งทางการเงิน ทางจิตใจ และความไม่มั่นคงต่อสถานะภาพของตนเอง ในฐานะที่เป็นคนต่างด้าว) เมื่อมีการกระทำรุนแรงในครอบครัวจึงเป็นเรื่องยากในการก้าวออกมาด้วยลำแข้งของตัวเอง ไม่กล้าตัดสินใจ เลิกๆ หรือ ไม่มีข้อมูลในการ ติดต่อขอความช่วยเหลือจากตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- บางท่านแจ้งว่าคู่ครองชาวสวีเดนปิดกั้นการรับข้อมูล เช่น สิทธิในการเรียนภาษาฟรี (SFI) สิทธิการอยู่อาศัย ข้อมูลรัฐสวัสดิการ สิทธิการอาศัยในสวีเดน สิทธิการเป็นผู้ปกครอง เป็นต้น และบางท่านถูกหลอกลงว่าหากเลิกกันไป ผู้หญิงต่างด้าวจะต้องโดนส่งกลับประเทศ ครอบครัวจะแตกแยก และแม้จะไม่ได้เจอหน้าลูกอีก ทำให้หญิงไทยมีความกังวลใจ ไม่กล้าเลิกๆ ต้องจำทนอยู่ในสถานการณ์ความรุนแรงหลายปีโดยไม่รู้ว่ารัฐสวีเดนมีหน่วยงานช่วยเหลือเหยื่อความรุนแรง มีรัฐสวัสดิการ และระบบช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

- การเข้าไม่ถึงข้อมูลสาธารณะเป็นปัญหาหลักของคนไทยในสวีเดน เช่นกันกับการไม่รู้ภาษา เมื่อมีคำถามหรือปัญหาในสวีเดน หญิงไทยไม่รู้จักรีวิธีการหาข้อมูล จึงมักจะกดติดตามเพจทางเฟซบุคที่เกี่ยวข้องกับคนไทยในสวีเดนเพื่อรับข่าวสารที่ถูกแปลเป็นภาษาไทย นอกจากนี้ เพจเฟซบุคของคนไทยในสวีเดนยังเป็นแหล่งข้อมูลหลักด้านปัญหาทางกฎหมาย การเงิน การค้าขาย ปัญหาครอบครัว และอื่น ๆ ที่คนไทยในสวีเดนมักจะติดต่อและสอบถาม แทนที่จะติดต่อสอบถามจากทางรัฐสวีเดนหรือทางราชการไทยโดยตรง
- ผู้เข้าร่วมวิจัยอธิบายผ่านประสบการณ์ส่วนตัวว่า เมื่อถูกกระทำรุนแรงในช่วงแรก (บางคนกินเวลาหลายปี จวบจนถึงปัจจุบัน พวกเขาไม่ทราบว่าต้องติดต่อ ขอรับความช่วยเหลือจากที่ไหนในสวีเดน หลายท่านอธิบายว่า เหตุผลหลักที่ยอมอดทนเป็นเพราะความรัก ความผูกพัน ไม่ใช่เพียง เพราะเรื่องความมั่นคงทางการเงินหรือการทำวีซ่าเท่านั้น (แม้จะมีส่วนอยู่บ้างก็ตาม)

ตารางการรวบรวมประสบการณ์การกระทำรุนแรงโดยผู้ครองชาวสวีเดนตามหมวดหมู่ต่าง ๆ

ความรุนแรงทางวาจา	ความรุนแรงทางจิตใจ	ความรุนแรงทางกาย	เข้าข่ายการพยายามฆ่าหรือขู่เอาชีวิต
ถูกตำหนิ ตีตราด้วยคำสบประมาท ลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เช่น ถูกเรียก/ตำหนิเป็นผู้หญิงขายตัว หน้าเงิน ปรสิติ โง่ เป็นหมา เป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบ นำสมเพช ขี้รำไร และอื่น ๆ	ถูกควบคุมจนไม่มีอิสระ เช่นสามีไม่ให้คบเพื่อน ไม่ให้คุยกับครอบครัว ไม่ให้ติดต่อหรือคุยกับเพศชายคนอื่น	ตบ ตี ต่อย ทูบ ฟาด ด้วยวัตถุหลากหลายชนิด เช่น ลูกสนักเกอร์ เครื่องครัว และอุปกรณ์ในบ้านต่าง ๆ	ถูกลากไปจับก้นน้ำในทะเลและอ่างอาบน้ำในบ้าน
แฟนชาวสวีเดนไล่ให้ไปตายและบอกว่าไม่มีใครต้องการเธอในโลกนี้	ถูกควบคุมทางการเงิน: ไม่อนุญาตให้ถือบัตรเครดิตของตัวเอง ไม่สามารถซื้อของใช้ส่วนตัว หรืออาหารได้ถ้าไม่ขออนุญาต	ถูกตบ/ตีด้วยมือที่หน้า และส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	ถูกบีบคอขณะให้นมลูกอ่อนบนเตียง
พูดให้อับอายต่อหน้าเพื่อนฝูงสาธารณะ หรือครอบครัว	ผู้ครองชาวสวีเดนไม่อนุญาตให้มีความคิดเห็น ได้เถียงกลับ มิฉะนั้นอาจถูกทุบตี	เตะ/กระแทก ด้วยเท้า	เอาปืนออกมาโชว์และขู่ฆ่า
เอาข้อมูลความลับส่วนตัว เช่นการเงิน ครอบครัวและอื่น ๆ ไปแฉให้เกิดความอับอาย	โดนหลอกว่าถ้าเลิกหรือแจ้งความหรือบอกคนอื่นว่าครอบครัวมีปัญหาอย่างไร ตำรวจหรือรัฐจะมาเอาลูกไป แม้จะไม่มีสิทธิ์ได้เจอลูก และหลอกลวงข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับนโยบายในสวีเดน	ถูกทำให้เกรงและซีโครงหัก	ทำท่าว่าจะเอามีดมาแทง

ความรุนแรงทางวาจา	ความรุนแรงทางจิตใจ	ความรุนแรงทางกาย	เข้าข่ายการพยายามฆ่าหรือขู่เอาชีวิต
โดนตำหนิแบบไม่มีเหตุผลแทบทุกวัน	พฤติกรรมสะกดรอยตาม: เช็กมือถือ ประวัติการสนทนา ประวัติการค้นหาข้อมูลในคอมพิวเตอร์ บางคนถูกแฟนเก่าคนสวีเดนสะกดรอยตาม และคุกคามแม่เล็กกันไปแล้ว	โดนเอาน้ำสาดใส่ตัว	สามีเก่าส่งข้อความขู่ฆ่าทางมือถือ
โดนเรียกว่าเป็นแม่หรือเมียที่เลว	โดนขังในบ้าน หรือทำให้โดดเดี่ยว ไปไหนไม่ได้	ถูกสามีเอาหัวกระแทกหัวของตัวเองต่อหน้าลูกเล็ก	สามีเก่าโทรและส่งข้อความขู่ฆ่า และขู่ลักพาตัวลูกชายแฟนใหม่ ทำให้ผู้ให้ข้อมูลถูกแฟนใหม่ทั้งวันที่
ปล่อยให้เพื่อนผู้ชายของเขาพูดจาคุกคามทางเพศ จากนั้นผู้ชายสวีเดนหัวเราะและบอกว่าผู้หญิงไทยสมควรได้รับแบบนี้แล้ว (ขณะพูดเมา)	โดนคาดหวัง/กึ่งบังคับให้ทำแต่งานบ้านและไม่ต้องทำอย่างอื่น	ถูกตีขม	ขู่ว่าจะตัดหัวทิ้ง
ได้รับข้อความเหยียดเพศเหยียดผิว และดูถูกจากผู้ชายสวีเดน	คุกคาม และทำให้แม่อับอายต่อหน้าลูกๆ	ถูกจับเอาหัวและร่างโยนลงกระทะแก๊บบวม	
ได้รับคำปราคาทีลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นคนต่าง ๆ	ถูกนอกใจ คู่ชายสวีเดนซื้อบริการทางเพศจากหญิงอื่น และส่งต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ให้ภรรยา	บิดแขน	
	ไม่ซื้อสตั๊ด	ถูกกระทำทางกายจนร่างมีรอยช้ำและแผล	
	ถูกโกงเงิน โดนหลอกในการแบ่งสินสมรส	ถูกบังคับให้มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ยินยอม	
	ถูกเพิกเฉย ไม่สนใจและลดทอนคุณค่า		
	ถูกหึงหวงและถูกไม่ไว้ใจ		
	อารมณ์โกรธรุนแรง และเปลี่ยนไปมาเสมอ เมื่อโมโหก็ระบายความโกรธโดยกระทำกับภรรยาไทย		

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลการวิจัยบ่งชี้ว่า นอกจากการไม่รู้ภาษาและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมสวีเดนได้อย่างดีแล้ว โดยรวม เหยื่อหญิงไทยไม่เข้าใจ หรือไม่ไว้ใจระบบช่วยเหลือในสวีเดนเท่าที่ควร ผู้ให้สัมภาษณ์ อธิบายว่าคนไทยกลัวการเข้า ไปติดต่อราชการสวีเดนเพื่อขอความช่วยเหลือ เพราะกลัวจะเสียสิทธิในการเลี้ยงดูลูกหรือกลัวถูกส่งกลับบ้าน หลายท่านอธิบายว่าไม่มีความรู้เรื่องระบบสวัสดิการในสวีเดน ไม่ทราบช่องทางการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ เหยื่อที่ถูกทำร้ายร่างกายหลายท่านไม่ทราบว่าหากโดนทำร้ายร่างกายต้องรีบไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลทันที หรือ เมื่อถูกกระทำความรุนแรงไม่มีการเก็บรูปถ่ายไว้เพื่อเป็นหลักฐานในการเข้าแจ้งความ ทำให้หลักฐานไม่เพียงพอ และไม่สามารถเอาผิดคู่กรณีได้ ทำให้หลายคนต้องจำทน อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง และถูกทารุณเป็นเวลานาน ข้อเสนอเชิงนโยบายจากโครงการวิจัยนี้จึงถูกแบ่งเป็น 4 หัวข้อหลัก ดังนี้

1) การสร้างความตระหนักรู้

ต้องมีการให้ความรู้และข้อมูลที่สำคัญต่อหญิงไทยที่กำลังจะ ย้ายถิ่นฐาน) หรืออาศัยอยู่ในสวีเดนภายใต้ข้อที่ได้รับการรับรองโดยผู้ครองชาวสวีเดน เป้าหมายหลักคือกระจายความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวและให้ความรู้เรื่องการรับมือกับความรุนแรงในครอบครัว และหน่วยงานที่ต้องติดต่อในสวีเดน รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่น Migrationsverket, Arbetsförmedlingen และ Försäkringskassan ซึ่งควรทำงานด้านการสร้างความตระหนักรู้ต่อหญิงต่างด้าวในสวีเดนร่วมกัน โดยมีเป้าหมายในการตรวจสอบ ป้องกัน ความรุนแรงในครอบครัวโดยเฉพาะที่เกิดกับคนต่างด้าวที่ไม่รู้ภาษาสวีเดน ส่วนกลุ่มคนไทยในสวีเดน แนะนำให้รัฐทำงานร่วมกับองค์กรไม่แสวงหากำไรเพื่อคนไทยในสวีเดนเช่น โนมี่ โครงการไทยไวส์

นอกจากนี้หน่วยงานรัฐเช่น กรมตำรวจ Länsstyrelsen หรือ NCK ซึ่งทำงานโดยตรงเกี่ยวกับกรณีความรุนแรงในครอบครัว ควรทำความเข้าใจลักษณะสถานการณ์พิเศษของกลุ่มหญิงต่างชาติที่ถูกทารุณ เช่น การช่วยเหลือให้เข้าถึงการศึกษา หรือตลาดงานที่เหมาะสมกับคุณวุฒิ เพื่อไม่ให้เหยื่อกลับไปอยู่ในสถานการณ์แบบเดิม และสร้างความมั่นคงในชีวิต ไม่ตกเป็นเหยื่ออีกต่อไป

2) งานป้องกัน (ผ่านการให้ข้อมูลก่อนย้ายถิ่น)

ควรมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานทูตสวีเดนในประเทศไทย สถานทูตไทยในสต็อกโฮล์ม และองค์กร Noomi – Hela Människan i Malmö โดยให้มีการแจกจ่ายสื่อความรู้ต่อคนไทยที่กำลังจะเดินทางมาอาศัยในสวีเดน และให้ผู้ครองชาวสวีเดนมีส่วนร่วมในกระบวนการส่งต่อความรู้ด้านความรุนแรงในครอบครัว และให้ผู้ครองเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนหญิงต่างด้าวในการปรับตัว/การเข้าถึงข้อมูลของคนต่างด้าวในสวีเดนด้วย

3) การศึกษา/การเรียน SFI

ความรู้ด้านภาษาสวีเดนสำคัญมากในการปรับตัวและการใช้ชีวิตอย่างมั่นคงในสวีเดนของคนต่างด้าว จากการศึกษพบว่าคนไทยหลายคน โดยเฉพาะกลุ่มที่มีพื้นฐานทางด้านการศึกษาที่ไม่สูงมาก รู้สึกว่าการเรียน SFI ทั่วไปยากเกินไปและตามบทเรียนไม่ทัน จึงเสนอว่าให้สนับสนุนการใช้โมเดลจาก Hyllie Park Folhögskola i Malmö ที่ให้มีการสอนภาษา SFI โดยครูชาวไทยให้กับคนไทย

4) พัฒนาศักยภาพให้คำปรึกษา

ให้มีผู้ให้คำปรึกษาเป็นคนไทย เพื่อจะได้ลดปัญหาการสื่อสารและความไม่เข้าใจทาง ภาษาและวัฒนธรรม รัฐควรทำงานร่วมกับองค์กรที่ทำงานเพื่อคนไทยและให้ทุนสนับสนุนอย่างพอเพียง

5) พัฒนาการเข้าถึงสายด่วนแจ้งเหตุเดือดร้อนของสวีเดน (Kvinnofridslinjen) เป็น รูปแบบภาษาไทย

การให้บริการที่เป็นภาษาไทยจะทำให้เหยื่อคนไทยไม่กลัวและมั่นใจในการแจ้งเรื่องมากขึ้น

----- ด้วยความหวังดี จากทีมงานไทยไวส์ -----